

Samfundet S:t Erik Stockholm

Stockholms stadsbyggnadskontor
Registraturen
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

YTTRANDE
2018-08-29

Hästen 21, utställning av förslag till detaljplan, dp 2015-14011

Samfundet S:t Erik yttrade sig 2017-09-15 i samrådet över förslag till detaljplan för kv Hästen 21. Samfundet avstyrkte då bestämt rivningen av arkitekten Bengt Lindroos' arkitektur- och kulturhistoriskt mycket värdefulla byggnad och uppförandet av ett betydligt större kontors- och affärskomplex (se bilaga).

Det nu utställda planförslaget är väsentligen oförändrat. Nybyggnaden har sänkts en våning, men är fortfarande betydligt högre än omgivande äldre hus och 30 % större än det befintliga huset. I övrigt har endast vissa ändringar gjorts av takets och fasadernas utformning.

Kontorshuset i Hästen 21 uppfördes som en del av Norrmalmsregleringen som genomgripande präglar innerstadens stadsbild. Stockholms moderna City kan räknas till en av Europas mest helgjutna modernistiska kulturmiljöer i en stadskärna. En rivning av kontorshuset skulle ytterligare försvaga denna viktiga årsring i Stockholms bebyggelsehistoria.

Byggnadens arkitektur är medvetet utformat för att samspela med NK och Hans Asplunds tillbyggnad av samma hus. Samhörigheten mellan de två är ett mycket viktigt värde som uttrycks konkret i kontorshusets fasaduppgbyggnad, fönsterformer och geometriska element. Lindroos kontorshus ingår som en viktig beståndsdel i en huvudsakligen välbevarad modernistisk miljö tillsammans med NK:s tillbyggnad och Parkaden. Med sin utkragade fasad bidrar den till en spännande och kontrastrik gatubild tillsammans med grannfastigheterna. Efter rivningar och ombyggnader i omkringliggande kvarter kvarstår trion som gatumiljöns enda enhetliga bebyggelsemiljö från tiden.

I Stockholm pågår just nu ombyggnader och rivningar av flera kulturhistoriskt värdefulla byggnader från perioden av tvivelaktiga skäl. Dessa är till övervägande del baserade på enskilda ekonomiska intressen snarare än allmänna intressen. Hus som endast är 40-50 år gamla rivs eller byggs om till oigenkännlighet, trots att de är i gott skick med lång livslängd framför sig. En sådan tendens bör kritiseras även ur resurshushållningssynpunkt och strider mot de nationella miljökvalitetsmålen. Den sällsynta och för Sverige unika kulturmiljön Stockholms City försvagas successivt med stora negativa konsekvenser för innerstadens kulturhistoriska och stadsbildsmässiga värden.

Samfundet S:t Erik vidhåller sin bestämda avstyrkan av planförslaget. Det är orimligt att riva ett av Citys mest värdefulla hus från efterkrigstiden (grönklassificerat av Stadsmuseet), endast 45 år gammalt och i gott skick.

Vi ser med stor oro på de rivningar och den omgestaltning hus för hus som nu pågår i City. Program för City (2018-02-22), som godkändes av kommunfullmäktige 2018-05-28, är helt otillräckligt som riktlinje för den fortsatta cityplaneringen. **Samfundet S:t Erik hemställer om en ny cityplan, med tydliga riktlinjer och förhållningssätt till den befintliga bebyggelsens värden och kvaliteter.**

För Samfundet S:t Erik

Monica Andersson
Ordförande

Fredrik von Feilitzen
Hedersledamot

Sebastian Ulvsgård
Styrelseledamot

Bilaga: Yttrande över detaljplan för fastigheten Hästen 21 i stadsdelen Norrmalm i Stockholm, S-Dp 2015-14011.

Samfundet S:t Erik
Stockholm

Stockholms stadsbyggnadskontor
Registraturen
Box 8314
104 20 Stockholm
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se

YTTRANDE
2017-09-15

Yttrande över detaljplan för fastigheten Hästen 21 i stadsdelen Norrmalm i Stockholm, S-Dp 2015-14011

Enligt planförslaget ska hörnhuset Regeringsgatan/Mäster Samuelsgatan rivras och ersättas av ett betydligt större hus, med kontor, handel och 27 små norrvända enrumslägenheter.

Det befintliga huset byggdes 1973 och ersatte då sex äldre hus. Det har karakteristiska rödbruna fasader med successivt utkragande kontorsvåningar och en intressant hörnarkitektur, typisk för arkitekten Bengt Lindroos. Denne ritade samtidigt den anslutande, välkända sidoentrébyggnaden för NK.

Fasaden har stort kulturhistoriskt intresse och är ”grönklassad” av Stadsmuseet. Den är oförändrad frånsett vissa ändringar i bottenvåningen. Denna kan lätt byggas om för nya entréer och ökad öppenhet mot Mäster Samuelsgatan utan att det kulturhistoriska värdet minskar.

Husets två planterade gårdar fick 1997 en högklassig omgestaltning av arkitekterna Roman Wozniak och Hans Murman, men gårdarna kommenteras märkligt nog inte i remisshandlingarna. Huset har byggts på med en indragen väl utformad takvåning och byggts om interiört, bl.a. för kontorslandskap.

Fastighetsbolaget Pembroke Real Estate äger nästan halva kvarteret. För några år sedan revs de två angränsande husen mot Mäster Samuelsgatan, varav det närmaste hade en skulptural marmorfasad, som hörde till Citys mest gedigna. De är nu ersatta av Mästerhuset, vars överstora volym är riktmärke för det aktuella nybyggnadsförslaget.

Detta anges i planbeskrivningens sammanfattning (sid. 2) ha en mängd positiva konsekvenser, vilka dock är rejält överdrivna och delvis vilseledande – och i stället förringas de negativa konsekvenserna.

Stadsbyggnadskontoret framför ”i dialog med fastighetsägaren” sex skäl för rivning. De kan inte kallas annat än svepskäl, för att möjliggöra en nästan dubbelt så stor nybyggnad.

Det första skälet är att de befintliga fönstren skulle vara för små för att ge kontorslandskapen ”tillfredsställande mängd dagsljus”. Eftersom det nya huset kommer att sakna gårdar måste dagsljuset i de stora kontorslandskapen i stället rimligen bli sämre än i dagsläget!

Som ett annat rivningsskäl anges absurdt nog att det befintliga kulturhistoriskt värdefulla huset inte kan byggas på, eftersom det inte skulle vara förenligt med Plan- och bygglagens bestämmelser om förbud mot förvanskning. I stället förordar stadsbyggnadskontoret alltså total rivning!

Det väldiga huset (10 + 2 våningar högt) skulle vara till stor nackdel för närmiljön och bli betydligt mer framträdande än Mästerhuset och de hus som tillkommit i grannkvarteren. Det gäller också relationen till det näraliggande NK.

Huset skulle från flera siktpunkter skada den i riksintresset Stockholms innerstad med Djurgården skyddade, unika stadssiluetten. Från Katarinavägen skulle en del av Johannes kyrka skymmas, liksom nederdelen av NK-klockans torn.

Detaljplaneförslaget är ytterligare ett flagrant exempel på följderna av att det saknas tydliga riktlinjer för City. Det gäller även för det nyligen presenterade Program för City, vilket Samfundet framhållit i sitt yttrande 2017-08-31.

Detaljplaneförslaget är dessutom inte acceptabelt ens ur hållbarhetssynpunkt. Den nya byggnaden skulle enligt den av fastighetsägaren beställda livscykelanalysen ge lägre klimatpåverkan än den befintliga först efter 50-60 år. (Om det nya huset skulle rivras efter lika kort tid som det befintliga skulle det således vara rivet innan denna tid gått till ända.) Man nämner att det befintliga huset skulle kunna energieffektiviseras, men avstår märkligt nog från att specificera detta.

Sammanfattningsvis hemställer Samfundet S:t Erik att detaljplaneförslaget avvisas. Den befintliga värdefulla 1970-talsbyggnaden måste behållas.

Monica Andersson
Ordförande

Fredrik von Feilitzen
Styrelseledamot